

התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית

מבוא לסילבוס לכיתה י'

התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית מיועדת להוביל תהליכים של למידה משמעותית, תוך העצמת הלומדים וקידום מעורבות חברתית ואזרחית. התכנית מכוונת לטפח בוגר ערכי, בעל תחושת ערך ומשמעות, בעל יכולת ניהול עצמי, המרגיש שייכות לקהילה, לחברה ולמדינה ואחריות כלפיהן, והמוכן ליטול חלק בעיצובן ובבנייתן. התכנית כוללת שני ממדים: **ממד מעשי** של התנסות פעילה במעורבות חברתית ו**ממד עיוני** הכולל תהליכים מובנים של ליווי ההתנסות בעיבוד רפלקטיבי של ההתנסות, שיח ערכי והרחבת ידע.

מטרות כלליות ללמידה העיונית בכיתה י'

- להניע את התלמידים להתנסות תהליכית בעשייה למען הקהילה לאורך השנה.
- לסייע לתלמידים לזהות הזדמנויות להתפתחות אישית במסגרת המעורבות החברתית.
- לטפח בקרב התלמידים מוטיבציה להתמדה במילוי תפקידים ומשימות בקהילה ועמדה חיובית כלפי המעורבות החברתית.

מטרות אופרטיביות

1. לסייע לתלמידים לזהות את ערכיהם, את נטיותיהם ואת כישוריהם ולהמשיגם בהקשר של מעורבות חברתית.
2. להקנות לתלמידים כלים למיפוי הקהילה שלהם ולאיתור צרכים בקהילה.
3. להכיר לתלמידים מגוון אפשרויות להתנסות מעשית במעורבות חברתית.
4. להקנות לתלמידים כלים לקבלת החלטות ולבחירה מושכלת ומנומקת בתחום ההתנסות המעשית.
5. להקנות לתלמידים מיומנויות של תקשורת בין אישית שסייעו להם במהלך ההתנסות המעשית.
6. לפתח בקרב התלמידים אמפתיה כלפי אנשים שונים בקהילה הסובבת אותם.
7. להעמיק את התייחסות התלמידים ואת מודעותם לערכים הבאים לידי ביטוי בהתנסות המעשית, כגון: נתינה, ערבות הדדית, מעורבות חברתית, כבוד האדם וקבלת השונה.
8. להעשיר את הידע של התלמידים במסגרת שיעורים בתחומי הדעת השונים בנושאים הקשורים לתחומי המעורבות החברתית.
9. ללמד את התלמידים לסכם את התנסותם המעשית ולדווח עליה.

10. להעלות למודעותם של התלמידים את ההשפעה של ההתנסות המעשית על התפתחותם האישית ואת תרומתם לאחרים.

11. לסייע לתלמידים ליישם את ההבנות שהגיעו אליהן בהתנסות המעשית במהלך השנה כבסיס לתכנון התנסותם המעשית בשנה הבאה.

12. להקנות לתלמידים כלים לפיתוח יוזמות לקראת בחירה בפרויקט ולקראת ביצועו.

הסילבוס שלפניכם מיועד לסייע למורים ולמחנכים להפעיל את **הממד העיוני** בתכנית. הסילבוס כולל שני מרכיבים:

א. הפעולות המיועדות למסגרת כיתתית או שכבתית, בימי מוקד ובשיעורים בכיתה.
ב. הפעולות המיועדות לליווי ותמיכה בקבוצות קטנות.

הלמידה העיונית בכיתה י' תתמקד בנושאים הבאים:

א. בתחילת השנה

- **הכנה לקראת ההתנסות המעשית במעורבות החברתית.**
- **מודעות עצמית** לכישורים, לנטיות, ליכולות ולמוטיבציה למעורבות חברתית.
- התנסות בתהליך **קבלת החלטות** לשם בחירת מקום ההתנסות והתפקיד.

ב. במהלך השנה

- **פיתוח מיומנויות** אישיות, בין-אישיות וחברתיות שתשרתנה את התלמידים הן בטווח הקצר – במהלך הפעילות המעשית, הן בטווח הארוך – בחייהם הבוגרים.
- **דיון משמעותי בערכים** העומדים בבסיס המחויבות החברתית. השיח הערכי חיוני להבניית המשמעות והחשיבות של המעורבות החברתית המעשית.
- הכנה, תכנון וסיכום **הפרויקט הקבוצתי**.
- **העשרת הידע** של התלמידים בנושאים ובתחומי תוכן רלוונטיים.

ג. בסוף השנה

- **סיכום** ההתנסות המעשית.
- **שיתוף** והצגת התהליך בפני הסביבה החינוכית.

מודלים לביצוע הלמידה העיונית

ביצוע הלמידה העיונית יעשה בדרך המתאימה לבית הספר. להלן כמה מודלים אפשריים: אפשרות א': רצף של שיעורים בכיתה - במסגרת שיעורי חינוך ושיעורים נוספים בתחומי הדעת.

אפשרות ב': יום מרוכז במסגרת ימי חשיפה, ימי מוקד, סמינרים וכד'. אפשרות ג': שילוב הלמידה במסגרת יום מוקד מרוכז ובמסגרת שיעורי חינוך ותחומי הדעת.

רכז המעורבות בבית הספר יבנה תכנית למידה ויכלול בה את ההפעלות המתאימות על פי שיקול דעתו, תוך התייעצות עם המחנכים והמורים המקצועיים. מומלץ להעשיר את התכנית בשיעורים בתחומי הדעת בנושאים רלוונטיים.